

81

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA TRANSPORTU I GOSPODARKI MORSKIEJ

z dnia 3 lutego 1997 r.

w sprawie kursowego dokształcania kierowców pojazdów przewożących materiały niebezpieczne.

Na podstawie art. 84 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. — Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 1992 r. Nr 11, poz. 41 i Nr 26, poz. 114 oraz z 1995 r. Nr 104, poz. 515) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przepisy rozporządzenia określają jednostki uprawnione do kursowego dokształcania kierowców pojazdów przewożących materiały niebezpieczne oraz innych osób wykonujących czynności związane z tym przewozem, warunków takiego dokształcania oraz warunków, jakie powinny spełniać osoby ubiegające się o dokształcanie na tych kursach.

§ 2. 1. Kursy dokształcające dla kierowców pojazdów przewożących materiały niebezpieczne, zwane dalej „kursami”, prowadzą jednostki upoważnione przez wojewodę.

2. Wojewoda wydaje upoważnienie do prowadzenia kursów jednostce, która:

- 1) posiada odpowiednie warunki lokalowe:
  - a) co najmniej jedną salę wykładową o powierzchni nie mniejszej niż 30 m²,
  - b) pokój wykładowców o powierzchni nie mniejszej niż 10 m²,
  - c) archiwum o powierzchni nie mniejszej niż 6 m²,
  - d) zaplecze sanitarne;
- 2) zatrudnia wykładowców posiadających wyższe wykształcenie i praktykę zawodową, co najmniej pięcioletnią, w zakresie objętym następującymi dziedzinami:
  - a) właściwości materiałów niebezpiecznych dla poszczególnych klas niebezpieczeństwa,
  - b) konstrukcji i eksploatacji opakowań materiałów niebezpiecznych,
  - c) konstrukcji i eksploatacji pojazdów przeznaczonych do przewozu materiałów niebezpiecznych,
  - d) konstrukcji i eksploatacji cystern,
  - e) ratownictwa drogowego i chemicznego,
  - f) bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- 3) posiada podlegający zatwierdzeniu przez wojewodę zbiór przepisów w zakresie przewozu materiałów niebezpiecznych oraz pomoce nauczania, właściwe do rodzaju prowadzonego kursu, w szczególności zaś:
  - a) plansze dotyczące budowy i oznakowania pojazdów i opakowań,
  - b) filmy instruktażowe, przeźrocza i fotografie,
  - c) modele pojazdów i sztuk przesyłek,
  - d) wzory wymaganych dokumentów;
- 4) posiada możliwość przeprowadzenia ćwiczeń praktycznych objętych tematyką kursu.

3. Jednostka występująca z wnioskiem o wydanie upoważnienia wojewody do prowadzenia kursów załącza do wniosku w szczególności następujące dokumenty:

- 1) dokumenty potwierdzające zdolność jednostki do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia kursów,
- 2) wykaz pomocy nauczania,
- 3) wykaz posiadanych pomieszczeń,
- 4) wykaz wykładowców, wraz z dokumentacją potwierdzającą posiadanie przez nich wymaganego wykształcenia i praktyki.

§ 3. Wojewoda odmawia jednostce wydania upoważnienia do prowadzenia kursów, jeżeli:

- 1) nie spełnia ona wymogów określonych w § 2 ust. 2 lub
- 2) nie złożyła wymaganych dokumentów, określonych w § 2 ust. 3.

§ 4. Wojewoda cofa jednostce upoważnienie do prowadzenia kursów, jeżeli:

- 1) nie spełnia ona wymogów określonych w § 2 ust. 2 lub
- 2) szkolenie jest prowadzone niezgodnie z obowiązującym programem, lub
- 3) prowadzona dokumentacja lub wydany dokument są niezgodne ze stanem faktycznym.

§ 5. 1. Upoważnione jednostki, o których mowa w § 2 ust. 1, mogą organizować następujące rodzaje kursów:

- 1) kurs podstawowy w zakresie przewozu materiałów niebezpiecznych różnych klas, obejmujący co najmniej 24 godziny lekcyjne,
- 2) kurs specjalistyczny w zakresie przewozu w cysternach, obejmujący co najmniej 16 godzin lekcyjnych,
- 3) kurs specjalistyczny w zakresie przewozu materiałów wybuchowych klasy 1, obejmujący co najmniej 8 godzin lekcyjnych,
- 4) kurs specjalistyczny w zakresie przewozu materiałów promieniotwórczych klasy 7, obejmujący co najmniej 8 godzin lekcyjnych.

2. Tematyka kursów obejmuje w szczególności:

- 1) dla kursu podstawowego:
  - a) ogólne wymagania dotyczące przewozu materiałów niebezpiecznych,
  - b) rodzaje zagrożeń,

- c) zagadnienia ochrony środowiska naturalnego przy przewozie odpadów będących materiałami niebezpiecznymi,
  - d) sposoby przeciwdziałania różnym rodzajom zagrożeń,
  - e) czynności, które powinien podjąć kierowca po powstaniu wypadku, a w szczególności pomoc przedlekarska, zabezpieczenie miejsca wypadku, użycie ochron osobistych i sprzętu będącego w wyposażeniu pojazdu,
  - f) zasady używania nalepek ostrzegawczych oraz oznakowania sztuk przesyłek, kontenerów i pojazdów,
  - g) zasady postępowania kierowcy w czasie przewozu,
  - h) przeznaczenie i działanie elementów dodatkowego wyposażenia technicznego pojazdów,
  - i) zasady ładowania razem do jednego pojazdu lub kontenera,
  - j) środki ostrożności w czasie czynności załadunkowych i wyładunkowych,
  - k) manipulowanie, rozmieszczanie i mocowanie sztuk przesyłek na pojeździe,
  - l) zasady odpowiedzialności cywilnej za szkody spowodowane w związku z przewozem materiałów niebezpiecznych,
  - t) informacje na temat transportu kombinowanego materiałów niebezpiecznych,
- 2) dla kursu specjalistycznego w zakresie przewozu w cysternach:
- a) zachowanie się pojazdu na drodze, ze szczególnym uwzględnieniem przemieszczania się ładunku wewnątrz cysterny i wpływu tego zjawiska na bezpieczeństwo przewozu,
  - b) szczególne wymagania dotyczące konstrukcji i wyposażenia pojazdu z cysterną,
  - c) zasady załadunku i wyładunku cystern, uregulowane przepisami w dziedzinie transportu,
  - d) szczególne wymagania dotyczące używania pojazdów z cysterną, w szczególności dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych materiałów niebezpiecznych, zasady oznakowania oraz używania nalepek ostrzegawczych,
  - e) zasady postępowania kierowcy w razie wypadku pojazdu z cysterną,
- 3) dla kursu specjalistycznego w zakresie przewozu materiałów wybuchowych klasy 1:
- a) zagrożenia charakterystyczne dla materiałów i przedmiotów wybuchowych,
  - b) zasady używania nalepek ostrzegawczych oraz oznakowania sztuk przesyłek, kontenerów i pojazdów przewożących materiały wybuchowe,
  - c) szczególne wymagania dotyczące konstrukcji i wyposażenia pojazdu przewożącego materiały wybuchowe,
  - d) szczególne wymagania dotyczące załadunku i wyładunku, manipulowania, rozmieszczenia i mocowania sztuk przesyłek z materiałami wybuchowymi,
  - e) zasady ładowania razem do jednego pojazdu lub kontenera,
  - f) szczególne wymagania dotyczące używania pojazdów do przewozu materiałów wybuchowych, a w szczególności kategorie pojazdów i świadectwa dopuszczenia do przewozu niektórych materiałów niebezpiecznych,
- 4) dla kursu specjalistycznego w zakresie przewozu materiałów promieniotwórczych klasy 7:
- a) zagrożenia charakterystyczne dla materiałów promieniotwórczych,
  - b) zasady używania nalepek ostrzegawczych oraz oznakowania sztuk przesyłek, kontenerów i pojazdów przewożących materiały promieniotwórcze,
  - c) szczególne wymagania dotyczące załadunku i wyładunku, manipulowania, rozmieszczenia i mocowania sztuk przesyłek z materiałami promieniotwórczymi,
  - d) zasady ładowania razem do jednego pojazdu lub kontenera,
  - e) zasady postępowania kierowcy w razie wypadku przy przewozie materiałów promieniotwórczych.
3. Kurs podstawowy i kursy specjalistyczne mogą być organizowane w formie:
- 1) kursu początkowego — dla kierowców, którzy nie posiadają ważnego zaświadczenia o ukończeniu kursu podstawowego lub kursu podstawowego i odpowiedniego kursu specjalistycznego,
  - 2) kursu doskonalącego — dla kierowców posiadających ważne zaświadczenie o ukończeniu kursu podstawowego lub kursu podstawowego i odpowiedniego kursu specjalistycznego; kierowca powinien ukończyć odpowiedni kurs doskonalący w roku poprzedzającym datę ważności posiadane go zaświadczenia.
4. Kurs doskonalący ma na celu uaktualnienie wiedzy kierowcy i powinien uwzględniać także zmiany przepisów regulujących przewóz materiałów niebezpiecznych, wprowadzone w okresie, jaki upłynął od poprzedniego kursu. Liczba godzin zajęć na kursie doskonalącym wynosi odpowiednio połowę wymaganej liczby godzin określonych w ust. 1.
5. Liczba godzin zajęć na kursie w ciągu jednego dnia, niezależnie od rodzaju kursu, nie może przekroczyć 8 godzin lekcyjnych.
- § 6. Warunki, w których przy przewozie materiałów niebezpiecznych wymagane jest ukończenie przez kierowcę kursu, określają postanowienia załącznika B do umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia

30 września 1957 r. (Dz. U. z 1975 r. Nr 35, poz. 189 i 190), wraz ze zmianami obowiązującymi od daty ich wejścia w życie w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej, podanymi do publicznej wiadomości we właściwy sposób.

§ 7. 1. Warunkiem przyjęcia kierowcy na kurs podstawowy jest posiadanie przez niego, oprócz prawa jazdy, co najmniej trzyletniej praktyki w kierowaniu pojazdem, w stosunku do którego wymagane jest prawo jazdy kategorii B, C lub D.

2. Warunkiem przyjęcia kierowcy na kurs specjalistyczny jest posiadanie przez niego ważnego zaświadczenia o ukończeniu kursu podstawowego.

3. Warunkiem przyjęcia kierowcy na kurs doskonalący jest posiadanie przez niego ważnego zaświadczenia odpowiednio o ukończeniu kursu podstawowego lub specjalistycznego.

4. W przypadku łącznego organizowania kursu podstawowego i specjalistycznego, warunek podany w ust. 2 uważa się za spełniony, jeżeli kierowca uzyskał pozytywną ocenę z zakresu posiadanej wiedzy i umiejętności, objętych programem kursu podstawowego.

§ 8. 1. Kursy, o których mowa w § 5 ust. 1, prowadzone są przez wykładowców, o których mowa w § 2 ust. 2 pkt 2, zgodnie ze szczegółowym programem kursu, obejmującym, odpowiednio do rodzaju kursu, tematykę określoną w § 5 ust. 2.

2. Szczegółowy program kursu zatwierdzany jest przez wojewodę.

3. Szczegółowy program kursu powinien zawierać:

- 1) wykaz tematów i liczbę godzin przeznaczonych na poszczególne tematy, wraz z wykazem wykładowców prowadzących poszczególne zajęcia,
- 2) wskazanie metod nauczania, wraz z wykazem pomocy nauczania, które będą użyte podczas kursu,
- 3) szczegółową informację o planowanych ćwiczeniach praktycznych.

§ 9. 1. Kurs kończy się sprawdzeniem posiadanych wiadomości i umiejętności, stanowiących tematykę kursu, przeprowadzonym w formie egzaminu pisemnego.

2. Pytania egzaminacyjne pochodzą z katalogu pytań egzaminacyjnych.

3. Katalog pytań egzaminacyjnych zatwierdzany jest przez wojewodę.

4. Egzamin, o którym mowa w ust. 1, przeprowadza komisja składająca się z przedstawiciela wojewody

oraz wykładowców prowadzących poszczególne zajęcia.

5. Pozytywną ocenę w zakresie posiadanych wiadomości i umiejętności stanowiących tematykę kursu uzyskuje kierowca, który:

- 1) w przypadku kursu podstawowego — udzielił poprawnych odpowiedzi na 25 spośród 30 pytań, w czasie nie dłuższym niż 45 minut,
- 2) w przypadku kursu specjalistycznego — udzielił poprawnych odpowiedzi na 12 spośród 15 pytań, w czasie nie dłuższym niż 25 minut.

6. W przypadku niezdania egzaminu, zainteresowanemu przysługuje prawo do jednego egzaminu poprawkowego w terminie 60 dni.

§ 10. 1. Kierowcy, który uzyskał pozytywną ocenę na egzaminie, wydaje się zaświadczenie o przeszkoleniu go w zakresie przewozu materiałów niebezpiecznych, którego wzór określa załącznik do rozporządzenia.

2. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 1, ważne jest przez okres 5 lat od daty egzaminu.

3. W przypadku szkolenia specjalistycznego, data ważności zaświadczenia nie może przekraczać 5 lat od daty ważności egzaminu po kursie podstawowym.

§ 11. 1. Jednostki upoważnione do prowadzenia kursów dla kierowców uważa się także za jednostki upoważnione do prowadzenia, w odpowiednim zakresie, kursów przeznaczonych dla innych osób wykonujących czynności związane z przewozem materiałów niebezpiecznych.

2. W odniesieniu do kursów dla osób innych niż kierowcy nie mają zastosowania przepisy § 5—7.

§ 12. 1. Jednostki prowadzące szkolenie w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia na podstawie zezwolenia wojewody, wydanego przed dniem wejścia w życie tego rozporządzenia, uważa się za posiadające upoważnienie wymagane przepisami rozporządzenia.

2. Jednostki, o których mowa w ust. 1, dostosują prowadzoną działalność do wymogów określonych w rozporządzeniu w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

§ 13. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Transportu i Gospodarki Morskiej:

B. Liberadzki

Załącznik do rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 3 lutego 1997 r. (poz. 81)

**WZÓR ZAŚWIADCZENIA O PRZESZKOLENIU KIEROWCÓW
POJAZDÓW PRZEWOŻĄCYCH MATERIAŁY NIEBEZPIECZNE**

Format dokumentu: 105x148 mm (po złożeniu 105x74 mm)
Druk: dwustronny, tło koloru pomarańczowego

-1-

**ADR - ZAŚWIADCZENIE O PRZESZKOLENIU KIEROWCÓW
POJAZDÓW PRZEWOŻĄCYCH MATERIAŁY
NIEBEZPIECZNE**

w cysternach ¹⁾   w innych pojazdach ¹⁾

**ADR - TRAINING CERTIFICATE FOR DRIVERS OF VEHICLES
CARRYING DANGEROUS GOODS**

in tanks ¹⁾   other than in tanks ¹⁾

Zaświadczenie Nr .....

Certificate No .....

Wyróżniający znak Państwa   Distinguishing sign
wydającego zaświadczenie   of issuing State

Ważne na klasę lub klasy ^{1) 2)}
Valid for class(es) ^{1) 2)}

w cysternach in tanks	w innych pojazdach other than in tanks
1	1
2	2
3	3
4.1, 4.2, 4.3	4.1, 4.2, 4.3
5.1, 5.2	5.1, 5.2
6.1, 6.2	6.1, 6.2
7	7
8	8
9	9

do dnia (data) ³⁾ .....
until (date) ³⁾ .....

¹⁾ Wykreślić co nie jest objęte zaświadczeniem.
Strike out what does not apply.
²⁾ W odniesieniu do rozszerzenia na inne klasy, patrz strona 3.
For extension to other classes, see page 3.
³⁾ W odniesieniu do przedłużenia ważności, patrz strona 2.
For renewal, see page 2.

-2-

Nazwisko
Surname .....

Imię (imiona)
First name (s) .....

Data urodzenia
Date of birth .....

Narodowość
Nationality .....

Podpis posiadacza
Signature of holder .....

Wydane przez
Issued by .....

Data
Date .....

Podpis ⁴⁾
Signature ⁴⁾ .....

Przedłużono do dnia
Renewed until .....

Przez
By .....

Data
Date .....

Podpis ⁴⁾
Signature ⁴⁾ .....

⁴⁾ I/lub pieczęć władzy wydającej
zaświadczenie.
And/or seal (or stamp) of issuing authority.

-3-

WAŻNOŚĆ ROZCIĄGA SIĘ NA KLASĘ LUB KLASY ⁵⁾
 EXTENDED TO CLASS(ES) ⁵⁾

**w cysternach
 in tanks**

1   Data
 2   Date .....

3

4.1, 4.2, 4.3   Podpis i/lub pieczęć
 5.1, 5.2   Signature and/or seal or stamp
 6.1, 6.2

7

8   .....

9

**w innych pojazdach
 other than in tanks**

1   Data
 2   Date .....

3

4.1, 4.2, 4.3   Podpis i/lub pieczęć
 5.1, 5.2   Signature and/or seal or stamp
 6.1, 6.2

7

8   .....

9

⁵⁾ Wykreślić co nie jest objęte zaświadczeniem.
 Strike out what does not apply.

-4-

TYLKO NA PRZEPISY KRAJOWE
 FOR NATIONAL REGULATION ONLY

Jednostka szkoląca upoważniona
 przez Wojewodę .....

decyzją nr .....

z dnia .....

Seria ..... Nr .....